

ESTONIAN A1 – STANDARD LEVEL – PAPER 1 ESTONIEN A1 – NIVEAU MOYEN – ÉPREUVE 1 ESTONIO A1 – NIVEL MEDIO – PRUEBA 1

Monday 8 May 2000 (morning) Lundi 8 mai 2000 (matin) Lunes 8 de mayo del 2000 (mañana)

3 hours / 3 heures / 3 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Section A: Write a commentary on one passage. Include in your commentary answers to all the questions set.
- Section B: Answer one essay question. Refer mainly to works studied in Part 3 (Groups of Works); references to other works are permissible but must not form the main body of your answer.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- Ne pas ouvrir cette épreuve avant d'y être autorisé.
- Section A : Écrire un commentaire sur un passage. Votre commentaire doit traiter toutes les questions posées.
- Section B: Traiter un sujet de composition. Se référer principalement aux œuvres étudiées dans la troisième partie (Groupes d'œuvres); les références à d'autres œuvres sont permises mais ne doivent pas constituer l'essentiel de la réponse.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Sección A: Escriba un comentario sobre uno de los fragmentos. Debe incluir en su comentario respuestas a todas las preguntas de orientación.
- Sección B: Elija un tema de redacción. Su respuesta debe centrarse principalmente en las obras estudiadas para la Parte 3 (Grupos de obras); se permiten referencias a otras obras siempre que no formen la parte principal de la respuesta.

220-868 6 pages/páginas

A OSA

Kommenteerige ühte järgnevatest katkenditest:

1. (a)

5

Ta istub keset kõrget õhtust ruumi ja laseb teise inimese käel, mehe käel, kobada oma lõualuid ja pealuud. Käsi on noor, kuid kogenud. Luudega harjunud nagu kondisaagijal arstil või viimsepäevainglil, kes surnuid ellu äratab. Ta silmitseb varjatud huviga ebamäärast saviolevust, kelle kallal teise vilunud käed talitavad ja kes vähehaaval tõesti hakkab ellu ärkama. Võõrastusega paneb ta tähele, et sellele tuleb hing sisse. Sellel on mitu korda ümbertehtud silmalaud ja mitu korda ümbertehtud ninaots. Isegi kõrvad on ümbertehtud. Tema silmalaud, tema ninaots, tema kõrvad. Teda üllatab see, et teine oskab teda savist järele teha. Ta vaatab pealt ja kõlgutab jalga. Alles täna keskpäeval oli ta suureline ja arvas sisimas, et teda ei ole üldse võimalik järele teha nii, et hing sisse tuleks. 10 Kindlasti tuleb tema suurelisus sellest, et Issand ei ole veel käskinud oma inglit tema jaoks vitsu soola panna. Issand ootab ja vaatab veel.

Tema aga jälgib samal ajal teise liigutuse, mõõdab teist pilguga, vaatab üksisilmi, uurib häbenemata ja üksikasjalikult otsekui laps külalist. On teist terve päeva näinud savikuju tegemas, aga märkab alles nüüd, et teine on tõesti olemas... Ta tahab seista 15 valguse käes, aga tahab ka näha, mis on pimedates nurkades.

Viisnurgad ja haakristid köidavad teda samamoodi nagu inimese silmad ja see, mis sealt paistab. Roosi nähes tekib tal himu seda ära süüa. Ta on palju roose ära söönud. Teab täpselt, mis maik on võilillel ja mis maik õunapuuõiel. Seda, et sireli maik on kibe, teab peale tema kogu eesti rahvas. Igal aastal, kui sirelid õide lähevad ja kuuride ning 20 kartulivagude kõrval seisavad otsekui võõraste maailmade saadikud, tundub, et Tallinna ja Tartu kohale laskub jälle seesama surmavaikus, mida ellujäänud oma mälestustes kirjeldavad. Mida magusamalt sirel lõhnab ja mida sinisemalt lehvib taevas, seda eluohtlikum tundub olevat viibimine Balti riikides. Nendest riikidest ei tea keege, kas neid ongi üldse olemas. Elu nendes on arusaamatu ning saladuslik. Viiskümmend aastat on siin 25 vaid üks silmapilk, unenägu ja aur, mis katab varemeid ja tühje vundamente. Siin võib kiirgav kevadtuul isegi surnuluudele elu sisse lõõtsuda ja nad hauapõhjast välja tuua. Päise päeva ajal on siin kuuldud vanakuradit raadios kõnet pidamas. Siinseid sireleid nähes ei tea kunagi, kas nad õitsevad täna või minevikus, või on nad ainult igatsusepilt, mis paistab isegi teisele poole piiri ära.

Öösiti siin valvatakse. Teritatakse kõrvu, kuulatakse, kas ei ole kuulda vanakuradi saabumist.

Sirel õitseb omasoodu, vana ärahävitatud valitsuse asemele ilmub uus ning peab jalle istungit.

Tema aga on mänginud terve oma elu Balti riikide ajaloo taustal muretult piltide ja sõnadega. Kreeka ja rooma müüte on ta tarvitanud nagu müügikataloogi, millest ta on valinud välja jumalaid. Ükski jumal ei ole talle meeldinud nii palju, et ta ainult selle ühega oleks leppinud...

Nagu juba enne sai öeldud, issanda ingel ei ole veel tema jaoks oma vitsu soolvette pannud.

Praegu on siiski alles 1968. aasta august. Parkett naksub, tõmbetuul ajab raamatukappide ja punasest puust toolide alt tolmurulle välja. Need keerlevad keskpõrandal nagu hallid nõiakerad. Kahe tunni pärast peaks ta rongi peale minema ja rong viiks ta dramaatiliselt ulgudes ja lihtlabaselt rappudes läbi Valmiera, läbi Cesise, ja läbi Sigulda, ja läbi Valga ja läbi Tartu tagasi Tallinna.

Viivi Luik *Ajaloo ilu* (1991)

30

40

- Arutlege "Tema" esitlust ning tähtsust tekstis. Kuidas "Tema" esitlus mõjutab Teie suhtumist temasse?
- Arutlege kunsti, ajaloo ja terrori seoseid tekstilõigus. Võrrelge "Tema" ja jutustaja suhtumisi ajaloo suhtes.
- Kuidas tarvitab jutustaja irooniat, parallelismi, ning kordamist? Mis sihiga, ehk mis otstarbeks?
- Milline mõju ja tähtsus on katkendis mõisteil "Issanda ingel," "vanakurat," ja "jumal"?

KAKS SAARLAST

5

Kaks saarlast muiste ühte lõid, koos laulsid riisusid ja jõid-

üks hiiglasuur ja äge,

ööd-päevad tapril kõhutas, hulljulgeid plaane

õhutas

ja juhtis röövliväge. Kuid teisel oli lihtne meel, ta sulasena sõjateel leent lõkketulel soendas

ja sõbra haavu loendas.

10 Nii jäädi kokku, kuni pard neil valgeks mõlemal kui kard

läks heitluses ja ohus.

Siis aga lõksu langeb salk ja saabub

kurja elu palk:

15 neid surma mõistab kohus.

Sääl kajab jõugust juhi hüüd: "Ma üksi

kannan veresüüd-

las maksab minu ihu, kuid säästa teiste lihu!"

20 Ja kohtunik, nii kalk ja noor, näost kname nagu kasekoor,

tal vastab pilke moega:

"Kui pääd sult nõuabki me viis,

kas pääta ülem päästa siis

ei saa mõnd mehepoega?

Kõik poisid rivistugu teel, ja kellest

mööda joosta veel

sa pärast nuhtlust jõuadpriid olgu, nagu nõuad."

Nii jõuab kätte jube viiv, maas verest mustaks

värvub liiv

ja vait jääb hirmund vägi.

Kuid hiiglamees -ennäe, ennäe! sääl tõstab ühe,

teise käe

ja kerkib maast kui mägi.

Ja kõmiseb ta raske samm, ja nagu tuules

murdub tamm,

mis järgneb maruhoole, ta tormab meeste poole. 40 Hall sulane on viimne reas

ja kisa tõuseb salga seas,

et hirmus juht ei langeks.

Veel samm, ja pääta mees

on oma verevenna ees,

45 kuid sulane jääb rangeks,

ning hüüdes: "Ei! Kui sured sa,

siis elada ei taha ka

su vana soldan mette!" tal pani jala ette.

Betti Alver Ule aegade Assamalla (1939) Luuletusi ja poeeme 1931-1988

- Iseloomustage kahe saarlase isiksust ja nende omavahelist suhet. Kas nende sõprus ületab seisusevahed või sõltub nendest?
- Arutlege eetilisi väärtuseid, mida luuletus alla kriipsutab.
- Arutlege noore kohtuniku esitlust ja rolli.
- Mis ajendab saarlasest pealiku otsust? Miks ta kohtuniku "lahenduse" vastu võtab?
- Kommenteerige luuletuse viimase rea olulisust luuletuse mõistmisele ja tähendusele.

-6- M00/127/S

BOSA

Kirjutage kirjand ühel alljärgnevatest teemadest. Teil tuleb oma vastuses tugineda vähemalt kahele neist "Part 3" teostest, mida olete eksamiks lugenud. Viited teistele teostele on lubatud, kuid ei peaks moodustama peaosa Teie vastusest.

- 2. Kaaluge kas mineviku-igatsuse (nostalgia) või unenägude käsitlust Teie poolt loetud teostes.
- **3.** Võrrelge negatiivsete ("kurjade" või "pahade") tegelaste rolli Teie poolt loetud teostes. Kuivõrd oluline on nende olemasolu ning kuidas mõjuvad nad sündmustiku **või** autori sõnumi arendamisele?
- 4. Kaaluge konflikti olulisust ning käsitlust Teie poolt loetud teostes.
- **5.** Mõned autorid näevad endid "õpetajatena" ning nende teostel on õpetlik sõnum. Millisel määral võiks Teie poolt loetud teoseid vaadelda "õpetlike sonumeina"?
- **6.** Võrrelge tausta ning atmosfääri (meeleolu) käsitlust vähemalt kahes Teie poolt loetud teoses.